

NOVADNIEKS

CETURTDIEN,
1990. gada 9. augusts

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

№ 91 (6098)
Maks. 1 kop.

Atbilde Preiļu rajona sabiedrības pārstāvim

LATVIJAS KP PREIĻU RAJONA KOMITEJAS PIRMAJAM SEKRETĀRAM P. VARTMINSKIM

51 gada 6. jūlijā laikrakstā «So-
vetskaja Latvija» rubrikā «No Latvi-
jas kompartijas CK pasta» bija ie-
vietota man adresēta atklātā vēstule,
ko rajona sabiedrības uzdevumā bija
parakstījis Latvijas KP Preiļu rajona
komitejas pirmais sekretārs P.
Vartminskis.

Atklātās vēstules autors grib uzzi-
nāt, kas man šodien ir Ļeņins. Viņš
citi fragmentu no manas uzstāšanās
Oktobra revolūcijas septiņdesmitās
gadadienas priekšvakarā. Preiļos
1987. gadā, kur bija teikts: «Ļeņins
bija un būs mums goda, prāta un
sirdsapziņas simbols. Un tas nevar
noslēgties ar pieminekļa uzcelšanu.
Vadot idejas apgaismo ceļu, pa
kuru mēs virzāmies atbilstu meklē-
jumos uz neskaidriem jautājumiem.»
Mana uzstāšanās citēta rajona laik-
rakstā «Ļeņina Karogs» 1987. gada
7. novembra numurā, kur vēstules
autors to arī izlasījis.

Es varu izteikt tikai savu V. I. Ļe-
ņina personības subjektīvo uzveri,
savus secinājumus par viņa prakti-
ko darbību un teorētisko mantojumu.
V. I. Ļeņina darbu studēšana man
ļoti palīdzēja metodoloģiski, kad
biju Latvijas kompartijas CK sekre-
tārs, tā palīdz arī tagad. Bet fajā
paļ laikā es vienmēr jūtu, ka pārāk
bleza iakojuma kārtā neļauj saprast
un izziņāt patieso Ļeņinu.

Šodien vispār ļoti daudz runā un
strīdās par vēstures notikumiem, tajā
skaitā arvien biežāk tiek skarī jau-
tājumi, kas saistīti ar V. I. Ļeņina
dzīvi un darbību. Mūsdienās Pa-
domju Savienībā atklāti atzīst, ka
V. I. Ļeņinam bija arī patiesi vājas
vietas viņa mācībā, politikā un dar-
bā. Es jums te nevaru atklāt neko
jaunu tajā plāksnē, ka Vissavienības

presē par Ļeņinu un viņa darbību
raksta patiešām daudz, bet autoru
viedokļi reizēm ir visai pretrunīgi.

No pēdējām publikācijām nāk
prātā Georgija Sarkisjanca raksts
laikrakstā «Izvestija» šī gada 23.
aprīlī, bet jums es varu ieteikt vēl-
reiz uzmanīgi izlasīt M. Gorbačova
teikto viņa «Vārdā par Ļeņinu»,
kur uzsvērts, jo ātrāk mēs pārvarē-
sim Ļeņina vienkāršoto uzveri, jo
ātrāk sapratīsim viņa lielumu un to,
cik viņš ir mūsdienīgs un mums
vajadzīgs. Kaut gan tas nemaz nav
vienkārši, jo šāds vadotāis tika
veidots gadu desmitiem un mērķ-
tiecīgi tika ieviests kādai noteiktai
politikai un ideoloģijai.

Šodien, kad cilvēki vairs nebai-
dās izteikt savas domas un šaubas
ne tikai šaurā pazīnu lokā, bet arī
masu informācijas līdzekļos izvirza
daudzus jautājumus: vai Ļeņins un
viņa vadītā partija nav izturējies
vardarbīgi pret Krievijas vēsturi, vai
ar Ļeņins ir vainīgs tajās nelaimēs,
ko piedzīvoja tauta, ja ir — tad cik
daudz, un tā tālāk. Laika distance
mums tagad ļauj pārņemt Ļeņinam
to, ka viņš kļūdījās savos aprēķinos
par pasaules revolūciju, par attīstī-
tāko valstu proletariāta materiāli
tehnisko palīdzību, var atrast vēl arī
citas strīdīgas tēzes. Jautājumu ir
ļoti daudz, acimredzot, vēl arī tā-
pēc, ka agrāk nedrīkstēja pat padom-
māt par to, ka Ļeņinam savā laikā
kaut kas varēja būt arī neskaidrs.
Tika ignorēts fakts, ka pretējā gadī-
jumā savā politiskajā novēlējumā
viņš būtu devis pavisam citus akcen-
tus. Ļeņins rakstīja, ka vajag bai-
dīties ne tik daudz partijas saskeļ-
šanās, cik proletariāta diktatūras
pārdzīšanas birokrātiskajā diktatū-

rā, viena no boļševiku vadoņu
asinainās diktatūras izveidošanās.
Bet par saviem trūkumiem, par savas
partijas un jaunās varas trūkumiem
V. I. Ļeņins, starp citu, runāja ne
reiz vien.

Es cienu Ļeņinu ne tikai par viņa
spēju būt paškritiskam, bet arī par
spēju izdarīt objektīvus slēdzienus,
novērtēt parādības, kas saglabā ak-
tualitāti arī mūsdienās. Ļeņins vien-
mēr ir balstījies uz realitāti: kom-
petenci vērtējis augstāk par piederī-
bību pie valdošās partijas.

Kā aizīmēja M. Gorbačovs, Ļeņins
bija kvēls ienaidnieks jebkādam na-
cionālai uzpūtibai un šovinistiskām
izpausmēm. Lūk, kāpēc viņš varēja
tā un skaidri noformulēt atbildi uz
vienu no jautājumiem, par kuru asās
diskusijās strīdās mūsu reģiona da-
žādu virzienu politikā. Ļeņins dod
skaidru atbildi uz jautājumu, kas
šodien kļuvis par dažādu skaidro-
jumu objektu: kas tā tāda aneksija
un kā noteikt, vai spēcīgākā puse
nav izmantojusi savu spēka politiskās
argumentu. Ļeņinskajā dekrētā par
mieru ir teikts: «Ja kaut kādu nācītu
ar varu notur kādas zināmas valsts
robežās, ja tai, neievērojot tās iz-
teikto vēlēšanos, — vienlaigi, vai šī
vēlēšanās izteikta presē, tautas sa-
pulkcēs, partijas lēmumos vai ar sa-
šutumu un sacelšanos pret nacionālo
lūpu, — netiek dotas tiesības, brīvi
balsojot, pie kam, pievienotājas vai
vispārstiprākās nācījas karaspēks
fiek pilnīgi izvests, bez mazākās
piespiešanas izlemt jautājumu par šās
nācījas valstiskās pastāvēšanas for-
mām, tad tās pievienošana, ir anek-
sija, tas ir, sagrābšana un varmācī-
ba».

Es neatsakos no cieņas pret V. I.
Ļeņinu, ko esmu izrādījis pirms
vairākiem gadiem. Es cienu viņa
lielo spēju būt konsekventam i-
galam, enerģiju un principālītāti.
Viņš man ir arī paraugs cilvēkam,
kurš gatavs spert izšķirošu un ne-
atgriezenisku soli visgrūtākajā situ-
ācijā. Taču es neuzskatu, ka pret
Ļeņina mantojumu vajadzētu izturē-
ties kā pret gatavu recepšu krāju-
mu visiem dzīves gadījumiem un
savu nezināšanu vai nevēlēšanos
slēpt aiz pseidoģeņiniskiem spriede-
lējumiem. Ļeņins juta antipātijas pret
stereotipiem, tajā skaitā arī pret uz-
skatiem par savu mācību kā pret
kaut ko «pabeigtu un neizskaramu».

Kas attiecas uz jūsu otro jautāju-
mu — par Ļeņina pieminekļiem Lat-
vijā, tad atbilde uz to nav tik vien-
kārša. Uz to nevar rast izmeļoju
atbildi stundas laikā. Ja jūs esat
lasījis grāmatas par Ļeņinu, vājas
cīņubiedru un radnieku atmiņas, tad
jums arī jāatceras, kā viņš izturējās
pret savas personas dievināšanas
un slavīnāšanas jautājumiem. Ļeņina
attieksme pret līdzīgiem faktiem bija
izteikti noliedzoša. Jums vajag at-
cerēties un zināt, ko par Ļeņina
pieminekļu celšanu un viņa piemiņas
iemūžināšanu pilsētu, skolu, slimni-
cu, fabriku nosaukumos teica N.
Krupskaja. Starp citu, cik es atceros,
1987. gadā savas uzstāšanās laikā
Preiļos es citēju arī šos N. Krupskā-
jas izteikumus.

Septiņdesmitajos gados Latvijā
uzstādīti 24 Ļeņina pieminekļi, as-
tondesmitajos gados — 12 piemi-
nekļi. Šo pieminekļu mākslinieciskās
vērtības un trūkumu analīze lai pa-

liek uz mākslas zinātnieku sirds-
apziņas. Taču gribu atzīmēt, ka ar
pozitīvām emocijām nekādi nevaru
uzvert parādību, kad ar rūpniecī-
kiem paņēmieniem, bieži vien ģipsī
tika tīrāzētas V. I. Ļeņina skulptū-
ras, PSRS apdzīvotajās vietās uz-
stādīti simtiem tūkstošu vienādu
figūriņu, tāpēc es nepiekrītu tiem,
kuri šajos «masveida Ļeņinos» sa-
skatīs mākslas priekšmetus ar augstu
māksliniecisko vērtību.

Kas attiecas uz varas orgānu rī-
cību uz vietām, tad to darbība, kā
es to saprotu, jānovērtē pirmām-
kārtām konkrētās pilsētas, ciema vai
rajona iedzīvotājiem. Kā ābece pa-
tiesība liekas noteikums, ka vietējam
varai, ja tā ir zaudējusi vēlēšanu
uzticību, tiek atņemti to deputātu
mandāti, kuri ir sevi sakompromitē-
juši. Mūsdienās vietējo pašpārvaldes
darbību neregulē direktīvi norādī-
jumi no augšas, kā arī vienpusīgi
vienas vai otras partijas aicinājumi.

Gan Ļeņinam, gan viņa jaunradei
mums ir jāpiešķir cita jēga, atbrīvo-
joties no izkropojumiem un slē-
dzīnu kanonizācijas. Nav pieņemami
nefikumiski, primitīvi mēģinājumi
izsvītrot V. I. Ļeņina vārdu no vēs-
tūres, kā vien tas neizpaustos un kur
vien tas nenotiktu.

Ceru, ka laikrakstā, kas nopubli-
cēja atklātu vēstuli man, šo atbildi
varēs izlasīt gan Latvijas kompar-
tijas Preiļu rajona komitejas pirmais
sekretārs P. Vartminskis, gan rajona
sabiedrības pārstāvji, kuri uzdeva
man divus jautājumus.

Ar cieņu

A. Gorbunovs

● Agrākos laikos pie Rušonas kolhoza
mehāniskajam darbnīcām gadījās redzēt
iereibušus virus. Uz motora vāka noliktā
«bomba» bija neaizskarama. Dzērāji diktē-
ja savus likumus. Taču tagad tajās pašās
darbnīcās un uz lauka — lietišķa atmo-
sfēra, un viri, kaut noguruši, dara savu
darāmo, daudzreiz pat stundas neskaitot.
Kolhoza priekšsēdētājs Pēteris Sirica

izmaiņas skaidro ar materiālo stimulu un
morālo atbalstu tiem, kas strādā. Tiem,
kas nestrādā, ienākumi sarūk. Priekšsēdē-
tājs vēl piebilst, ka kolhozs panācis tādu
stāvokli, ka var izdzīvot saviem spēkiem.
Izdzīvot un vēl domāt par peļņu.

Galdnieku darbnīcās Kastirē tiks uzstā-
dīti darbaldī, lai ražotu produkciju pār-

došanai. Kategrades kluba jautājums arī
tiek risināts. Plastmasu izstrādājumu cehu
gan baidās ierīkot, jo blakus ezers.

Lai ekoloģiski tīrs būtu Eikša ezers,
likvidēs Kurmu fermu.

Jau 20. jūlijā rušonieši uzsāka aršanu
ziemājiem. Nu uzsākta arī ziemas kviešu
sēja un ražas novākšana,

♦ ATTELOS: labākie augsnes apvērseji ziemājiem —
Pēteris Skromāns, Arvids Baško, Antons Kivlenieks;
uz lauka — iecirkņa priekšnieks Jānis Rečs un priekš-
sēdētājs Pēteris Sirica.

J. Silicka foto

Lietišķa
atmosfēra

